

**RATIO
LABORVM
SCHOLASTICORVM**

**IN GYMNASIO FREIBERGENSI
ADHVC SVSCEPTORVM**

SVB IPSA AVSPICIA

PVBlicAE LVSTRATIONIS

PATRONIS ET FAVTORIBVS

EXPOSITA

à

M. IO. GOTTLIEB BIDERMANNO

RECT.

FREIBERGAE

Lit. CHRISTOPH. MATTHAEI,

IV.

Operarum scholasticarum lustrationem bis quotannis instituendam, tantum abest, vt pro consuetudine heri vel nudius tertius recepta habeamus, vt potius ab vltima hominum litteris operantium xtate illam repetendam esse, existimemus. De Iudaeis enim

TALMVD hæc refert: a) *in sabbathis mensium Adar atque Elul (quibus in nostris fastis Februarius et Augustus respondent) omnes scholarum classes coram rectorē, in eleuato suggestu sedente, congregantur; ubi vnus ex vnaquaque classe discipulus sonora voce ea recitat et exponit, quae in elapso semestri in hac classe pertractata fuerunt, reliquis condiscipulis altissimum silentium obseruantibus. Facta autem hac recitatione, rector vnumquemque examinat, et cuique dat facultatem, libere respondendi, ad mentem suam absque vllō timore declarandam. Absoluta hac exploratione, rector de omnibus ac singulis fert iudicium, optimosque in litteris præ aliis prouectos laude et promotione dignatur, nulla neque parentum neque diuitiarum habita ratione.*

Quo antiquiorem igitur et laudabiliorem hunc morem esse, intelligimus, eo alacrius nos eum sequimur, quibus prouincia est commissa, iuuentutem virtutibus et artibus in hac sapientiæ officina religiose fingendi et formandi. Et quoniam initium publicæ huius studiorum explorationis eo temporis interuallo fiet, quod in fastis ineuntem autumnum nobis indicat: auspicato omine hoc contingere, persuasum habemus. Quemadmodum enim hæc anni pars à pictoribus cum cornu copix, spicis, pomis atque vuis referto repræsentatur: ita hæc messis litteraria testatum faciet, quos diligentix fructus collegerint disciplinæ nostræ alumni. In primis autem Cereris et Bacchi muneribus autumnum adfluere, et nos sensibus percipimus, et auctores, quibus vtimur, vno fere contententur. Namque HOMERO ille audit

- - Doc.

παύση δὲ κατὰ γένον ἀλάης ἀνοπέδιο
φόλλον κεκλιμένον χθαμαλαῖ βεβλήσεται ἔλαι. b)

VIRGILIUS autem ita eum describit: c)

*et varios ponit fetus autumnus, et alte
mitis in apricis coquitur vindemia Jaxis.*

lisdem fere coloribus HORATIVUS depingit: d)

*distinguit autumnus racemos
purpureo varius colore.*

Eadem mente ab OVIDIO adpellatur *calcatis sordidus
vuis*. Cum quo LVCRETIVS consentit, canens: f)

vites autumnno fundi suadente, videmus.

Videbunt igitur etiam nostræ scholæ Patroni atque Fau-
tores, ad quam maturitatem peruenerint fructus eorum, qui
cum fidei institutione, tum beneficiis singularibus in hoc
Musarum viridario fruuntur. Præceptores certe et magi-
stros nihil eorum prætermisisse, quæ ad pietatis et diligen-
tiæ officia pertinere videbantur, ex iis laboribus intelligemus,
quibus singuli per semestre hoc spatium defuncti fuerunt.
Et quidem

M. IO. GOTTLIEB BIDERMANN, *Rektor*,

Principia doctrinæ Christianæ, duce *Huttero*, duabus per
hebdomadem horis exposuit, tres priores fidei articulos ita
persecutus, ut dictis, quæ vocantur, classicis, singula capita
explicaret, probaret, et nervis idoneis confirmaret.

Historiam ecclesiasticam singulis Saturni diebus, *Summario
Rechenbergiano* vsus, tradidit, et, absoluta nuper V. T. peri-
odo, ea est ingressus, quæ Noui Foederis ætate gesta sunt
in ciuitate christiana.

Linguae Hebraicæ excolendæ expeditissimam viam mon-
strauit,

) 2

b) *Odysf.* A 191. sqq. c) *Georg.* II. 52r. d) *Carm.* II. od. V. 3.
e) *Metam.* L. II. Fab. I. 29. f) I. 176.

stravit, *Starckio* lucem praefereute. Vt vero doctrina ipso
vsu confirmaretur, cum praecipis grammaticis contulit codi-
cem diuiniorem litterarum cum resoluendum tum explicandum.

Ad culturam *Graeci sermonis* publice *Plutarchi* Librum de
educatione puerorum, et *Hesiodi* Opera et Dies adhibuit,
priuatum vero *Theognidis* Sententias explanauit, et imitan-
do adplicauit.

Latinitati expoliendae *Virgilium*, *Horatium*, et *Velleium*
Paterculum destinauit, perpetua imitatione exprimendos.
Praeterea duo stili exercitia singulis hebdomadibus calamo
excipienda proposuit, et elaborata emendauit.

Vt vero non solum *sapere*, sed etiam *fari* discerent audi-
tores, *Oratoriae artis* praecipia ex *Compendio Omeisiano*
instillauit, et cum Latinis tum Germanicis exercitiis, singulis
diebus *Mercurii* institutis, ea in succum et sanguinem conuertit.

Ex *Poesi* graeca latina et vernacula singulis hebdomadi-
bus certa penia proposuit, pro gustu et captu discendum
elaboranda.

Et, ne ignari essent eorum, quae publice nostra aetate
geruntur, priuatum litteras publicas, *Lipsiae* sermone *Lati-*
no prodeutes, praelegit, explicauit, et adhibitis tabulis ge-
ographicis illustrauit.

Ex quo accessit, quatuor, et quod exeurrit, mensium spatio
quadraginta alumnos in scholam recepit.

M. IO. ANDREAS LVTHER, *Conrector*,

Die Lunae hor. VI. mat. post preces publicas et lectionem
bibliorum, praecipia Grammaticae Graecae ad ductum *Welleri*
inulcat, et eius ad methodum hor. VII. N. T. analysin insti-
tuit eum obseruationibus philologicis, pro auditorum captu.
Hor. I. disciplinas *Mathematicas* ex *Hederichii* *Introd.* in sci-
entias *Mathem.* explicat.

Die Martis Hor. VII. *Logicae* praecipia ex *Sam. Grosseri*
Pharo intellectus tradit. Hor. I - III. exercitia stili graeci et
latini, tam in prosa quam in uersa instituit.

Die

Die Mercurii hor. VI. in explicanda *Cellarii Hist.* antiqua, media, et noua, ac perpetua introductione in optimos quosque omnium aetatum historicos, occupatur: hor. VII. *Cornelii Nep.* Vitas excellentium Imper. interpretatur: hor. I. *Officia Ciceronis* exponit: hor. V. explicationem *Histor. Cellarianae* continuat.

Die Iouis Lectionem Logicam, vt die Martis, repetit.

Die Veneris, finitis sacris, *Libros* ecclesiae nostrae *Symbolicos* dilucidat, Hor. I-III. Exercitia stili, vt die Martis, vrget.

Die Saturni, hor. VII. Nou. Test. graec. cum praeceptis Grammaticae *Wellerianae* enucleat.

Pruiatim Epistolas *Ciceronis* vel *Buchneri* praelegit, *Heineccii* Fund. stili cultioris interpretatur; *Iustini* historiam explicat, prima *oratoriae* elementa, quae ad periodum concinandam pertinent, tradit, tironesque breuiter dicendo exercet aliquando, *Historiam* ad ductum *Hübneri* pertractat, *Aritmeticam* exercet, *exercitia stili* emendat, *geographiam* dilucidat, et, quae ad *profodiam* pertinent, explicat.

M. IO. AVG. HARTZBACH, *Colleg.* III.

In superioribus Classibus, absoluto *Ouidii* *Metam.* Libr. X. ad XI. progressus est cum mythologiae enucleatione et poetiarum phrasium adplicatione ad versus sententiosos. In *Historia litteraria*, praecunte *Heumanno*, quae de librorum notitia tradenda erant, pertractauit, et ad Cap. VI. §. 30. peruenit. *Terentii* *Fabul.* *Heautontim.* vsque ad Act. III. Sc. 2. exposuit, et ad finem cuiusvis scenae notas didacticas adiecit. *Hebraicae linguae* tirones *Etymologiam Starckii* docuit.

In inferioribus classibus ex *Hutter* *Comp. Loc.* I. et II. explicauit, et quaestiones potiores ac memoriae mandandas dictis sacrae scripturae illustrauit, neruo probandi ex quouis dicto demonstrato. In *Historiis Fabricianis* a CIV. vsque ad CXIV. progressus est. Dicta *Noui Instrumenti*, in aureo *Hutteri* *Compendio* adducta, duce *Koebero* ex *Loc.* XXI - XXV. explicauit.

plicationibus etymologicis aequae ac syntacticis ad finem perduxit. *Poëticen Lat.* exercens, regulas in Langiana Gramm. de Syllabarum quantitate obuias, theoretice atque practice illustravit. Exercitia elegantioris stili, per singulas hebdomadas dictata, et vel graeco, vel latino, vel germanico, iam libero, iam adstricto sermonis cultu exornanda emendavit.

Priuatim Hofmanni Compositionem Latinit. *Feindii* Sententias, *Catonis* Disticha, et *Breuiarium Eruditionis* explicauit.

IO. FRIEDR. DOLES, *Coll. IV. et Cantor,*

Ex *Langii* Gramm. Lat. in explicandis regulis etymologicis per hoc semestre à p. 4 vsque ad 53. progressus est: in regulis Syntacticis autem à p. 130. peruenit ad p. 192 *Colloquia Langiana* persecutus est vsque ad Decur. VII. *Epistolas Ciceronis selectas* tironibus explicauit, earumque xxviii. absoluit.

Priuatam operam iis nauat, qui arti voce ac fidibus scite canendi seruiunt.

GODOFRED. GEBHARD, *Coll. V.*

Caput. I. *doctrinae christianae*, quod in catechismo B. Lutheri agit de X. praecipis, pertractauit, et dictorum biblicorum, quaestionibus Enchiridii Dresdenensis subiectorum, tria minimum hebdomadam edisci à pueris memoriterque recitari curauit.

In *Grammatica Lat.* regulas generales Syntaxeos propinavit, idoneisque exemplis illustravit. Ex *Colloquiis Langianis* VII. Decurias absoluit.

Singulis etiam septimanis bina proposuit tironibus exercitiola, alterum latinum, in vernaculam, alterum germanicum, in latinam linguam transferendum, quae vel regulam certam syntaxeos, vel colloquium enucleatum respiciunt: cuius post emendationem tirones nonnulli pensa, sepositis libris, recitare iubentur.

Priuatim Etymologiam Gramm. Lat. ad finem perduxit: et inprimis rationem flectendi et tempora deriuandi docuit.

Sin-

Singulis etiam septimanis pensum aliquod ex Vestibulo Lat. (Berol. 1729) tabulae inscriptum ad etymologiae et syntaxeos praecepta pueris exposuit, eiusque deinde versionem germanicam emendauit: pensum vero translatum et emendatum à prouectioribus memoriter recitari solet, ut uocabula et phrasae eo tenacius memoriae adhaerescant. Quo facto, imitatio subiungitur.

Feindii etiam sententias Lat. semel per septimanam exponi et recitari curauit. Historiis quoque sacris, quae *Hübnerus* ex S. S. elegit, *Krigelius* Latinitate donauit, aliquantulum temporis tributum fuit. Ad fidei christianae elementa imbibenda usus est Christoph. *Stareckii* libello, ita, ut post dogmatis cuiusuis expositionem dicta probantia ex S. S. uoce clara, iterataque vice, ab vno alteroue discipulorum legantur.

IO. GOTTFR. FRITSCHE, Coll. VI.

absoluit IX. decurias ex *Florilegio Germanico-Latino* Sententiarum prouerbialium, nempe à LV-LXII. etymologice explicatas, uocabulis memoriae impressis. Etymologiam et regulas Syntax. Lat. cardinales explanatas exemplis illustrauit; et tirocinium paradigmatis ad declinandum et coniugandum perfecit. Ex *Comenii Vestibulo* sententias et Uocabula excussit. Magnif. Nostri D. *Wilischii Isagogen catechetica* ad biblia salutariter legendam inculcauit. Psalmos Dauid. I. XV. XXVII. XLII. XLVI. LIII. XCI. praemissa breui explicatione recitandos curauit. Litteras etiam pingere suae curae commissos docuit.

IO. ABR. FRIEDHELM, *Succentor*,

Prima ex *Rhenii Donato* elementa tironibus instillat, eosque ad lectionem Noui Test. adducit. *Hübneri Historias Biblicas* explicat, et uersus subiunctos memoriales recitari iubet. *Psalterium* et pericopas euangelicas atque epistolicas praelegenda curat. *Lutheri* autem utrumque *catechismum* diligenter examinat. Tandem etiam

COLLABORATOR

certis per dies singulas horis operam suam informandis pueris impendit.

dit, et cum iis iam litterarum prima elementa exercet, iam syllabas iungere eos docet, iam vocabula Latina expiscatur.

Ex his igitur diurnis scholae nostrae operis diiudicabuntur alumni litterarii, eorumque profectus publico examine explorandi. Cui ut beneuole et praesse et interesse, PATRONI, et cum docentes tum discipulos praesentia Vestra excitare velitis, obseruanter rogo. Post hymnum decantatum Vos musaeum superius ingressos, e cathedra excipiet iuuenis generosissimus

HANS DITRICH GOTTLOB de WOLFERSDORF,

Eques Misn.

et totius scholae nomine gratias Vobis aget breuissimo carmine germanico, quod nouo hoc documento declaretis, quo loco scholam nostram habeatis. Quo facto, ipsa lustratio per singulas classes instituetur.

His laboribus finem Actus Oratorius imponet, sequenti *Veneris die*, peractis ante meridiem sacris, instituendus. Quo vires periclitabuntur

CHRISTOPH, SCHMIDER, *Hilbersd. Misn.*

sermone Latino, *Genuam* tanquam *Pomum Eridos antiquissimum* repraesentaturus.

GODOFRED. HAMAN, *Luckewald. March.*

idiomate Hebraico axioma illud politicum persequetur: *Nullum imperium est satis tutum, nisi beneuolentia ciuium munitum.*

SIGISM. RVDOLPH. VLBRICHT, *Sorgens. Misn.*

lingua graeca veterum Graecorum certamina litteraria cum publicis nostrarum scholarum examinibus comparabit.

IO. SAM. MVLLER, *Schirma - Misn.*

Oda Lat. *Alcaica Germaniae*, inter armorum strepitus, *litteris* mirifice *efflorescentis*, laudes praedicabit. Tandem finem faciet, qui initium examinis fecerat

H. D. G. de WOLFERSDORF,

carmine Teutonico graphice delineaturus grauissimam illam *obsidionem*, qua vrbs Brabantiae munitissima, *Bercizoma*, adhuc oppugnata fuit, neque tamen expugnata, Adeste igitur, Patroni et Musarum Fautores summa obseruantia colendi, et labores cum docendo tum discendo occupatos benignitate et fauore Vestro excitate, prouehite, subleuate. Dab. *Freiberg*, a. d. XIII. Cal. Octobr. A, R. G. M D CC XXXVII,

Yb 627

(1/80)

ULB Halle
002 103 591 3

TAJOL

4

**RATIO
LABORVM
SCHOLASTICORVM**

IN GYMNASIO FREIBERGENSEI

ADHVC SVSCEPTORVM

SVB IPSA AVSPICIA

PUBLICAE LVSTRATIONIS

PATRONIS ET FAVORIBVS

EXPOSITA

à

M. IO. GOTTLIEB BIDERMANNO

RECT.

FREIBERGAE

Litt. CHRISTOPH. MATTHAEL,

IV.

